

О. С. КСЕНЗОВ, канд. техн. наук

Н. І. ОРЛЯНСЬКА, викладач

(Запорізький авіаційний коледж ім. О. Г. Івченка)

УПРАВЛІННЯ ВИЩИМ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ ДРУГОГО РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ: ДОСВІД І ПРОБЛЕМИ

Наукові праці МАУП, 2002, вип. 4, с. 102–103

Реформа вищої освіти визначила необхідність створення в Україні вищих закладів освіти (ВЗО) нового типу. Насамперед до них належать коледжі. Поява у числі навчальних закладів України коледжів є позитивним явищем, яке свідчить про тенденцію до подальшої інтернаціоналізації вищої освіти в європейських країнах, про намагання будувати структуру вищої освіти нашої держави за європейськими зразками. Подібні навчальні заклади поширені в багатьох країнах Заходу, однак для України це зовсім новий тип вищого закладу.

Аналіз практичної діяльності коледжів за роки їх існування виявив низку проблем і протиріч в їх організаційній будові, вирішенні питань нормативно-правового забезпечення, комплектуванні науково-педагогічними кадрами, організації наукової роботи тощо.

Зупинимось на деяких із цих проблем.

1. Недоліки діючої нормативно-правової бази реформування вищої освіти в Україні

Більшість прийнятих нормативно-правових документів стосовно вищої освіти вирізняються незавершеністю і нерідко протирічать один одному.

1.1. Механічне і невиправдане об'єднання свого часу в одну групу по організації навчального процесу [3], по структурі управління [2], оплаті праці викладачів [1] та інших аспектах вищих закладів освіти I–II рівнів акредитації, хоча по завданням, що вирішуються, підготовка фахівців, насамперед бакалаврів, у коледжі, без сумніву, ближче до вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, а не до технікумів (училищ). Об'єднання ВЗО II рівня акредитації в одну групу з ВЗО I рівня привело до однакових нормативно-правових вимог (структура вищого

закладу, органи управління закладом, планування роботи викладачів, умови прийому студентів тощо).

1.2. Загальною проблемою для всіх ВЗО II–IV рівнів акредитації є невизначеність із статусом бакалавра в багатьох галузях економіки України.

1.3. Існує нормативна невизначеність і відсутня правова захищеність випускника коледжу при його бажанні продовжувати навчання у ВЗО III–IV рівня акредитації. Сьогодні кожний коледж розв'язує проблему продовження навчання своїх випускників самостійно.

1.4. Студенти коледжу не мають права на відсрочку від служби у Збройних Силах України.

1.5. Немає вкрай необхідного розгорнутого державного Положення про вищий заклад освіти II рівня акредитації.

2. Проблеми організаційної будови

2.1. Проблемним залишається питання щодо того, щоб вищий навчальний заклад, яким є коледж, забезпечував “здобуття базової вищої освіти за напрямком підготовки та кваліфікації бакалавра” і водночас мав права на створення кафедр, деканатів та інших організаційно-управлінських структур, характерних для ВЗО.

2.2. Існуючий перелік вимог до акредитації коледжів передбачає обов'язкову наявність у коледжах науково-педагогічних кадрів із вченими ступенями. Однак до числа учасників навчально-виховного процесу в коледжі не входять науково-педагогічні працівники. До того ж вони не мають рівних можливостей з викладачами ВЗО III–IV рівнів акредитації.

Така ситуація призводить до появи нових проблем:

- Як визначатись із науковою діяльністю в коледжі?
- Як організувати науково-дослідницьку роботу студентів?
- Як поповнювати викладацький склад молодими вченими?

Аналізуючи досвід роботи коледжів і враховуючи вищезгадані проблеми, можна дійти висновку, що ВЗО II рівня акредитації поки ще не посіли відповідного місця в системі вищої освіти України.

Зазначимо, що при створенні в Україні системи коледжів, аналогічної у США і Англії, не було враховано низку принципів положень позитивного характеру, що визначають статус, організаційну структуру, кадрову політику, організацію

наукової роботи та деякі питання організації навчального процесу.

Література

1. *Норми часу для розрахунку і обліку навчальної роботи викладачів вищих закладів освіти I і II рівнів акредитації*: Затв. наказом Міносвіти України від 13 березня 1998 р. № 103.
2. *Положення про державний вищий заклад освіти*: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 р. № 1074.
3. *Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах*: Затв. наказом Міносвіти України від 2 червня 1993 р. № 161.